

Lovforslag nr. L 10. Fremsat den 7. oktober 1987 af sundhedsministeren (Agnete Laustsen)

Forslag

til

Lov om tilskud til Færøernes Hjemmestyre på sundhedsområdet

(Omlægning af statsrefusioner m.v. til bloktilskud)

§ 1. Sundhedsministeren yder årligt et tilskud til Færøernes Hjemmestyre på 176.695.000 kr. (1987-prisniveau).

§ 2. Tilskuddet reguleres årligt med en procent, der fastsættes på finansloven.

Stk. 2. Sundhedsministeren kan efter forhandling med hjemmestyret og med finansudvalgets tilslutning ændre tilskuddets størrelse, hvis der sker væsentlige ændringer i de forudsætninger, der har ligget til grund for tilskuddets fastsættelse.

§ 3. Tilskuddet udbetales månedsvis forud til Færøernes Landskasse med $\frac{1}{2}$ af det årlige tilskud.

§ 4. Færøernes Hjemmestyre kan inden for rammerne af gældende lovgivning frit disponere over tilskuddet.

§ 5. Sundhedsministeren kan efter aftale med hjemmestyret fastsætte nærmere regler om administrationen af ordningen.

§ 6. Loven har virkning fra og med finansåret 1988.

Stk. 2. Sundhedsministeren kan efter aftale med hjemmestyret bestemme, at loven helt eller delvis har virkning fra et tidligere eller senere tidspunkt.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lovforslaget er led i opfyldelsen af en aftale af 9. marts 1987 mellem regeringen og Færøernes Landsstyre vedrørende tilskudsreform. Aftalen med tilhørende bilag A-E er optrykt som bilag 1 til lovforslaget. Aftalen er tiltrådt af Færøernes Lagting den 14. april 1987.

Lovforslaget opfylder alene den del af ovennævnte aftale, der vedrører sundhedsområdet. Som følge heraf er samtidig fremsat tilsvarende lovforslag om bloktilskud for de øvrige områder omfattet af aftalen.

Som en nødvendig konsekvens af lovforslaget er tillige fremsat lovforslag om ændring af forskellige lovbestemmelser om gældende refusions- og tilskudsordninger på sundhedsområdet, ligesom der på de øvrige områder er foreslået tilsvarende ændringer af gældende lovgivning.

Tilskudsreformens baggrund

Den indgåede aftale om tilskudsreformen skyldes, at regeringen og Færøernes Landsstyre er enige om, at det eksisterende refusions- og tilskudssystem er behæftet med følgende svagheder:

- i en række tilfælde er der ikke sammenfald mellem den disponerende og den økonomisk ansvarlige myndighed,
- systemet er administrativt besværligt på grund af det store antal forskellige tilskudsordninger, som i vidt omfang afviger fra hinanden,
- tilskudssystemets udformning indebærer en risiko for utilsigtet og uhensigtsmæssig substitution af offentlige ydelser på beslægtede udgiftsområder.

Herudover har Færøernes Landsstyre fundet, at tilskudssystemet på en række områder lægger urimelige restriktioner på hjemmestyrets beføjelser over udgiftsdispositionerne.

Regeringen har tilkendegivet den opfattelse, at det nuværende tilskudssystem kan føre til dobbelt-dækning, idet der også betales statsrefusion af de færøske indførselsafgifter, der betales til landskassen ved indførelse af varer til Færøerne. Refusi-

onssystemet har endvidere givet anledning til problemer i forhold til de i 1983 gennemførte ændringer i det statslige budget- og bevillingssystem, hvorefter merudgifter, der ikke umiddelbart kan afholdes inden for et ministeriums totalramme, forudsætter kompenserende besparelser.

Med afskaffelsen af den automatiske pris- og lønregulering af statens udgiftsbevillinger fra og med finansåret 1987 må det antages, at disse problemer vil vokse.

På denne baggrund var der i foråret 1986 mellem regering og landsstyret enighed om at indlede forhandlinger om ændring af tilskudssystemet. Disse forhandlinger resulterede i aftalen.

Sigtet med lovforslaget er således dels at skabe bedre overensstemmelse mellem beslutningskompetencen og det økonomiske ansvar på Færøerne, dels at give de færøske myndigheder større dispositionsfrihed.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Den gældende finansielle fordeling af byrden mellem staten og det færøske hjemmestyre af udgifter til opgaver på sundhedsområdet, som efter den færøske hjemmestyrelov er fællesanliggender, er bestemt af en række forskellige tilskuds- og refusionsordninger.

Tilskuddene ydes, dels som en fast procent af afholdte udgifter (procentrefusion), dels som faste beløb.

Procentrefusionerne og tilskuddene kan imidlertid påvirke ressourcevalget på en uhensigtsmæssig og utilsigtet måde. Derfor foreslås alle tilskuds- og refusionsordninger omlagt til et generelt bloktilskud, som hjemmestyret kan disponere frit over. Sideløbende hermed overføres beslutningskompetencen til hjemmestyret.

Administrationen af de gældende ordninger sker på den måde, at det færøske hjemmestyre for en kortere periode (måned, kvartal) anmelder de refusionsberettigede udgifter til Rigsombudet. Anmeldelserne omfatter regnskab for sidste periode og skøn over refusionsberettigede udgifter for de forskellige ordninger i kommende periode. På

grundlag af regnskabet udbetaler Rigsombudet restrefusion (\pm) i forhold til det tidligere anmeldte skøn. Endvidere udbetales a conto refusion for de kommende perioder på grundlag af det fremsendte skøn over refusionsberettigede udgifter.

Af hensyn til Sundhedsministeriets bevillingskontrol underretter Rigsombudet løbende ministeriet om de udbetalte tilskud og refusioner.

Administrationen af lovforslagets generelle tilskud, der foreslås som erstatning for alle gældende tilskuds- og refusionsordninger på sundhedsområdet, vil ske på den måde, at beløbet månedsvis overføres til Færøernes Landskasse uden indberetning af refusionsgrundlag.

Omlægningen af tilskudssystemet vil som følge heraf forenkle tilskudsadministrationen betydeligt både for Sundhedsministeriet, Rigsombudet og Færøernes Hjemmestyre.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Tilskuddet erstatter alle tilskud og statsrefusioner af hjemmestyrets udgifter til det færøske sundhedsvæsen, som efter hjemmestyreloven administreres som fællesanliggender, herunder tilskud til sygekassevæsenet.

I tilskuddet indgår også en endelig kompensationsfor, at hjemmestyret skal betale for undersøgelser og behandlinger af færøske patienter på Rigshospitalet fra 1. januar 1988. Kompensationsbeløbet er opgjort på grundlag af det færøske forbrug på Rigshospitalet i 1986 og de forventede senge-dagstakster m.v. for 1988, der benyttes ved afregning af amtskommunernes benyttelse af Rigshospitalet (senge-dagstakster m.v. for 1987 i Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 857 af 10. december 1986 med tillæg af 8 pct.).

De nærmere vilkår for Færøernes benyttelse af Rigshospitalet fastsættes i en overenskomst mellem hjemmestyret og Sundhedsministeriet om behandling af patienter fra Færøerne på Rigshospitalet for perioden 1. januar 1988 til 31. december 1990. Det forudsættes, at der i denne overenskomst indgås aftale om et færøsk forbrug af Rigshospitalet i hvert af årene 1988-90, som nogenlunde svarer til det forbrug, der er lagt til grund for kompensationsbeløbets opgørelse.

Til § 2

I bilag D i aftale af 9. marts 1987 er prisreguleringen af tilskuddet beskrevet nærmere.

Det er aftalt, at tilskuddet årligt prisreguleres med den samme procent, der gennemsnitligt anvendes ved reguleringen af det samlede statslige udgiftsbudget.

Tilskuddet reguleres således for den danske inflationsudvikling, men friholdes for eventuelle dispositionsbegrænsninger.

Efter stk. 2. kan sundhedsministeren ændre tilskuddets størrelse, hvis der sker væsentlige ændringer i de forudsætninger, der har ligget til grund for tilskuddets fastsættelse. Dette kan dog kun ske efter forhandling med hjemmestyret og med finansudvalgets tilslutning.

Den færøske hjemmestyrelov opdeler sagsområderne i særanliggender og fællesanliggender.

I særanliggender har hjemmestyret fuld egen kompetence og afholder derfor alle udgifter.

Overgang af et sagsområde fra fællesanliggende til særanliggende vil være et eksempel på sådanne ændrede forudsætninger, som kan ændre tilskuddets størrelse.

Til § 3

Det generelle tilskud overføres månedsvis forud til Færøernes Landskasse med $\frac{1}{2}$ af det årlige tilskud. Udbetalingerne afrundes til nærmeste beløb delelig med 1.000.

Til § 4

Det generelle tilskud kan disponeres frit på hjemmestyrets budget, uanset at tilskuddet erstatter tilskuds- og refusionsordninger vedrørende det færøske sundhedsvæsen.

Til § 5

Der vil efter aftale med hjemmestyret kunne fastsættes regler om administrationen af ordningen, herunder om udbetalingsproceduren.

Til § 6

Ifølge aftalen kan omlægningen finde sted snarest muligt og senest med virkning fra 1. januar 1988.

Bestemmelsen i stk. 2 skal tilgodese den mulighed, at der indgås en aftale om, at omlægningen på sundhedsområdet har virkning fra og med et bestemt tidspunkt i regnskabsåret 1987. Hvis der indgås en sådan aftale, vil de på dette tidspunkt udbetalte refusioner og tilskud i regnskabsåret blive modregnet i det samlede generelle tilskud for hele regnskabsåret.

Bilag 1

Aftale af 9. marts 1987 mellem regeringen og Færøernes Landsstyre vedrørende tilskudsreform

1. Snarest muligt og senest 1. januar 1988¹⁾ iværksættes en tilskudsreform, hvorefter de statslige udgifter til

- de i bilag A opførte områder fuldt ud dækkes af bloktilskud,
- de i bilag B opførte områder dækkes af en kombination af bloktilskud og 25 pct. udgiftsrefusion,
- de i bilag C opførte områder dækkes af 50 pct. udgiftsrefusion.

2. Bloktilskuddet fastsættes, inkl. aftalte justeringer på i alt 33.900.000 kr., til i alt 461.689.000 kr. i 1987-prisniveau, jf. bilag E.

Bloktilskuddet reguleres med den i bilag D beskrevne reguleringsordning.

Efter anmodning fra såvel Færøernes Landsstyre som regeringen kan der forhandles om bloktilskuddets størrelse, såfremt der måtte indtræde væsentlige ændringer i de forudsætninger, der ligger til grund for bloktilskuddets fastsættelse.

Regeringen har ved bloktilskuddets fastsættelse ikke indregnet de af Færøernes

Landsstyre forventede udbygningsbehov inden for især Færøernes særforsorg, sundheds- og skolevæsen. En udbygning hjemmestyret har tilkendegivet vil blive gennemført. Regeringen er indstillet på at forhandle med Færøernes Landsstyre om og i hvilket omfang, staten skal bidrage yderligere til finansieringen af disse områder.

3. Bloktilskuddet udbetales månedsvist forud til Færøernes Landskasse med $\frac{1}{12}$ af det årlige tilskud. På områder, hvor reformen iværksættes inden 1. januar 1988, modregnes de i den forløbne del af 1987 udbetalte refusioner i det for hele året fastsatte bloktilskud.

4. Færøernes Hjemmestyre kan inden for rammerne af gældende lovgivning frit disponere over bloktilskuddene.

Hvad refusionsområderne, nævnt i bilag B og C, angår, henvises til pkt. 2 og pkt. 6 i aftalen.

På finansloven fordeles bloktilskuddet i 1987-prisniveau således:

§ 12. Fiskeriministeriet	983.000 kr.
§ 13. Indenrigsministeriet	176.695.000 kr.
§ 15. Socialministeriet	117.823.000 kr.
§ 17. Industriministeriet	2.258.000 kr.
§ 20. Undervisningsministeriet	157.225.000 kr.
§ 26. Pensionsvæsenet	6.705.000 kr.

Det bemærkes, at endelig fastsættelse af bloktilskuddet vedrørende indlæggelser på Rigshospitalet beror på opgørelse af de faktiske udgifter. Endelig fastlæggelse af bloktilskuddet vedrørende pensioner beror på udformningen af ordningen for overførsel af statslige pensioner til Færøerne.

5. På refusionsområdet aftales:

Inden for en ramme på 6.000.000 kr. i årlige statslige merudgifter i 1987-prisniveau justeres satserne på pensionsområdet således, at der med hensyntagen til forskelle i beskatning m.v. sikres samme disponible indkomst for pensionsmodtagere på Færøerne og i

Danmark. Det forudsættes, at der gennemføres kompenserende besparelser på refusionsområdet på 5.500.000 kr. Inden for en ramme på 2.500.000 kr. i årlige statslige merudgifter i 1987-prisniveau forlænges barselshvilen på Færøerne.

6. Såfremt hjemmestyret ønsker at forhøje satser m.v. på de i bilag B og C opførte områder, kan dette ske mod

- kompenserende besparelser på de i bilag B og C opførte områder;
- eller reduktion i bloktilskuddet,
- eller at hjemmestyret fuldt ud afholder den pågældende udgift.

Satsændringer m.v. på de i bilag B og C

opførte områder, der medfører øgede statsudgifter, forudsætter som hidtil socialministerens tilslutning.

7. Såfremt et sagsområde, herunder de i bilag A, B eller C opførte, overgår fra fællesanliggende til særanliggende, påhviler finansieringen af området alene hjemmestyret.

Efter forhandling mellem Færøernes Landsstyre og regeringen reduceres statsudgifterne i overensstemmelse hermed.

8. Tilskudsreformen iværksættes på de enkelte områder¹⁾ snarest muligt og senest 1. januar 1988 efter aftale mellem Færøernes Landsstyre og vedkommende ressourceminister.

¹⁾ For statens uddannelsesstøtte kan reformens gennemførelse af teknisk/administrative grunde eventuelt udsættes til 1. august 1988 (støtteåret 1988/89).

Bilag A.

Ændring af tilskudsystemet for Færøerne*Socialministeriet*

Alderdoms- og plejehjem (drift)
 Henlæggelse til opførelse af alderdoms- og plejehjem

Børn og enker m.v., underholdsbidrag
 Hjemmehjælp
 Færøernes specialskole
 Ulykkesforsikringsrådet
 Klienter under ekstern forsorg
 Aflastnings- og fritidshjemmet i Thorshavn
 Institutionsophold for færøske klienter i Danmark
 Rejser for klienter og pårørende (forsorgsydelser)
 Vikar for medarbejderne med uddannelse (forsorgsydelser)
 Åndssvageforsorgen
 Administrationsudgifter
 Anlægsudgifter, særfor sorgen

Indenrigsministeriet

Udligningstilskud til Færøernes Hjemmestyre
 Anlægsudgifter
 Driften af færøske sygehuse
 Indlæggelser på Rigshospitalet
 Kommunelæger
 Svangerskabshygge
 Sundheds/hjemmesygepleje
 Lægeundersøgelse af børn

Skolelæger

Epidemi, vaccinationer, kønssygdomme
 Sygekasser

Undervisningsministeriet

Folkeskolen
 Drift
 Anlæg
 Friskoler
 Drift
 Anlæg
 Fritidsundervisning
 Drift
 Anlæg
 Erhvervsskolerne
 Drift
 Anlæg
 Færøernes Seminarium
 Drift
 Anlæg
 Statens uddannelsesstøtte

Fiskeriministeriet

Færøernes Fiskerilaboratorium
 Drift
 Anlæg

Industriministeriet

Færøernes maskinskole

Finansministeriet

Pension, lærerne
 Børneforsorgens pensionsordning

Ændring af tilskudssystemet for Færøerne*Socialministeriet*

Personlige tillæg, omsorgsarbejde, revalidering og hjælpemidler

Kontanthjælp efter forsorgsloven

Daginstitutioner

Børneforsorg i øvrigt

Sygedagpenge

Ændring af tilskudssystemet for Færøerne*Socialministeriet*

Folkepension

Invalidepension

Enkepension

Bilag D

Bloktilskuddets regulering

Med virkning fra finansåret 1987 budgetteres finansloven og dermed også Færø-tilskuddene i løbende priser.

Den egentlige finanslovsprocedure indledes med rammefastsættelse i februar måned, hvor Finansministeriet udmelder rammetallene for ministerområderne for de kommende finansår. Rammetalene opgøres i det kommende finansårs forventede pris- og lønniveau.

Der vil i løbet af budgetteringsfasen, der løber indtil Folketingets endelige vedtagelse af finanslovsforslaget i december, kunne ske justeringer i pris- og lønforudsætningerne, såfremt den forventede pris- og lønudvikling ændres markant i forhold til det ved rammefastsættelsen forudsatte.

Det bør i den forbindelse understreges, at pris- og lønskønnene fastlægges selvstændigt ud fra budgetdepartementets bedste forventning til den fremtidige inflationsudvikling. Hvis det politisk besluttes, at der ikke skal gennemføres fuld kompensation for inflationsudviklingen, således som det eksempelvis er sket med dispositionsbegrænsningen, sker

dette særskilt, og denne begrænsning indlægges *efter* fastlæggelsen af PL-reguleringen.

Arbejdsgruppen foreslår på denne baggrund, at det eller de fremtidige færøske bloktilskud reguleres i overensstemmelse med den gennemsnitlige reguleringsprocent for det samlede statsbudget. Dette indebærer, at Færø-tilskuddet reguleres med et samvejet indeks, der er identisk med den regulering, de statslige udgifter i øvrigt justeres med. Færø-bevillingerne kompenseres således for den danske inflationsudvikling, men de friholdes for eventuelle dispositionsbegrænsninger, nævnt i de foregående afsnit.

Reguleringen af delbloktilskuddet vil inden for den enkelte udgiftsramme således blive oplevet som neutral.

Denne automatiske regulering af bloktilskuddet til Færøerne kombineres med, at såvel Færøernes Landsstyre som regeringen kan begære bloktilskuddet forhandlet, såfremt der måtte indtræde væsentlige ændringer i de forudsætninger, der ligger til grund for bloktilskuddets fastsættelse.

Bloktilskud

Område/Udgiftsart 1.000 kr.	Bloktilskud (1985-priser)	Bloktilskud (1987-priser)	Aftalte justeringer i forhold til budget 1986	Bloktilskud 1987
<i>Socialministeriet</i>				
Personlige tillæg, omsorgsarbejde, revalidering og hjælpemidler	2.664	2.864	-	2.864
Alderdoms- og plejehjem (drift)	20.010	21.511	7.000	28.511
Henlæggelse til opførelse af alderdoms- og plejehjem	4.785	5.144	-	5.144
Børn og enker m.v., underholdsbidrag	1.875	2.016	-	2.016
Hjemmehjælp	19.569	21.037	-	21.037
Kontanthjælp efter forsorsloven	171	184	-	184
Daginstitutioner	6.075	6.531	-	6.531
Børneforsorg i øvrigt	2.700	2.903	-	2.903
Færøernes specialskole	8.802	9.462	-	9.462
Ulykkesforsikringsrådet	576	619	-	619
Sygedagpenge	4.144	4.455	-	4.455
Klienter under ekstern forsorg	370	398	-	398
Aflastnings- og fritidshjemmet i Thorshavn	848	912	-	912
Institutionsophold for færøske klienter i Danmark	11.596	12.466	-	12.466
Rejser for klienter og pårørende (forsorgsydelser)	100	108	-	108
Vikar for medarbejdere med uddannelse (forsorgsydelser)	160	172	-	172
Åndssvageforsorgen	17.313	18.611	-	18.611
Administrationsudgifter	400	430	-	430
Anlægsudgifter, særfor sorgen	-	-	1.000	1.000
Socialministeriet i alt	102.158	109.823	8.000	117.823
<i>Indenrigsministeriet</i>				
Udligningstilskud til Færøernes Hjemmestyre	25.772	27.705	-	27.705
Anlægsudgifter	-	-	3.000	3.000
Driften af færøske sygehuse	97.500	104.813	3.100	107.913
Indlæggelser på Rigshospitalet	20.475	22.011	-	22.011 ¹⁾
Kommunelæger	1.100	1.183	-	1.183

Svangerskabshygiejne	250	269	-	269
Sundheds/hjemmesygepleje	3.710	3.988	-	3.988
Lægeundersøgelse af børn	325	349	-	349
Skolelæger	175	188	-	188
Epidemi, vaccinationer, kønssygdomme	185	199	-	199
Sygekasser	9.200	9.890	-	9.890
Indenrigsministeriet i alt	158.692	170.595	6.100	176.695
<i>Undervisningsministeriet</i>				
Folkeskolen, drift	59.717	64.196	9.400	73.596
, anlæg	7.800	8.385	-	8.385
Friskoler, drift	2.500	2.688	-	2.688
, anlæg	-	-	-	-
Fritidsundervisning, drift	3.933	4.228	2.900	7.128
, anlæg	-	-	-	-
Erhvervsskolerne, drift	24.624	26.471	7.500	33.971
, anlæg	1.600	1.720	-	1.720
Færøernes Seminarium, drift	7.662	8.237	-	8.237
, anlæg	-	-	-	-
Statens Uddannelsesstøtte	20.000	21.500	-	21.500
Undervisningsdirektoratet	-	-	-	-
Undervisningsministeriet i alt	127.836	137.425	19.800	157.225
<i>Fiskeriministeriet</i>				
Færøernes Fiskerilaboratorium, drift	914	983	-	983
, anlæg	-	-	-	-
Fiskeriministeriet i alt	914	983	-	983
<i>Industriministeriet</i>				
Færøernes Maskinskole	2.100	2.258	-	2.258
Industriministeriet i alt	2.100	2.258	-	2.258

Finansministeriet

Pension, lærere	6.165	6.627	-	6.627 ²⁾
Børneforsorgens pensionsordning	73	78	-	78 ²⁾
Finansministeriet i alt	6.238	6.705	-²⁾	6.705²⁾
Bloktilskud i alt	397.938	427.789	33.900	461.689

1) Endelig fastlæggelse beror på opgørelse af udgifterne ved indlæggelser på Rigshospitalet.

2) Endelig fastlæggelse beror på udformning af ordning for overførsel af statens pensionsbetalinger.

Refusioner

Område/Udgiftsart 1.000 kr.	25 pct. refusion 1986-budgettal	50 pct. refusion 1986-budgettal	Aftalte justeringer i forhold til budget
<i>Socialministeriet</i>			
Folkepension	-	78.843	Indenfor en ramme på 6,0 mill. kr. i årlige statslige merudgifter i 1987-prisniveau justeres satserne på pensionsområdet, således at der med hensyn til forskelle i beskatning m.v. sikres samme disponible indkomst til pensionsmodtagere på Færøerne og i Danmark. Det forudsættes, at der gennemføres kompenserende besparelser på 5,5 mill. kr.
Invalidepension	-	29.133	
Enkepension	-	1.188	
Personlige tillæg, omsorgsarbejde, revalidering og hjælpemidler	2.665	-	
Kontanthjælp efter forsorgsloven	5.222	-	
Daginstitutioner	10.125	-	
Børneforsorg i øvrigt	2.700	-	
Sygedagpenge	6.906	-	Barselshvilen på Færøerne forlænges inden for en ramme på 2,5 mill. kr. i årlige statslige merudgifter i 1987-prisniveau.
Refusioner i alt	27.618	109.164	8.500